

ЕКСПЕРТНІ ВИСНОВКИ
з акредитаційної експертизи
підготовки фахівців ступеня вищої освіти (магістр)
за освітньо-професійною програмою "Агрономія" спеціальності 201
"Агрономія" галузі знань 20 «Аграрні науки та продовольство» у
Подільському державному аграрно-технічному університеті

Згідно Положення про акредитацію вищих навчальних закладів і спеціальностей у вищих навчальних закладах та вищих професійних училищах, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 9 серпня 2001 року № 978 (зі змінами та доповненнями, внесеними Постановою Кабінету Міністрів України від 31 жовтня 2011 р. № 1124) та відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України № 1718-л від 08 листопада 2018 року, експертна комісія у складі:

Шувар	- професор кафедри технологій у рослинництві
Іван	Львівського національного аграрного університету,
Антонович	доктор сільськогосподарських наук, професор, Заслужений діяч науки і техніки України, <i>голова комісії;</i>
Мойсієнко	- завідувач кафедри рослинництва Житомирського
Віра	національного агроекологічного університету доктор
Василівна	сільськогосподарських наук, професор, Заслужений працівник сільського господарства, <i>член комісії</i>

В період з 12 листопада по 14 листопада 2018 р. безпосередньо на місці розглянула подані матеріали та провела акредитаційну експертизу спроможності Подільського державного аграрно-технічного університету (ПДАТУ) щодо здійснення підготовки фахівців освітнього рівня «магістр» за освітньо-професійною програмою «Агрономія» (спеціальність 201 «Агрономія» за Переліком КМУ 2015 року)

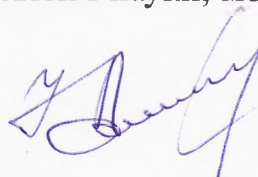
Проведення акредитаційної експертизи керувалось такими нормативно-правовими документами:

Положенням про акредитацію вищих навчальних закладів і спеціальностей у вищих навчальних закладах та вищих професійних училищах (затверджене Постановою Кабінету Міністрів України №978 від 09.08.2001р.) зі змінами, внесеними згідно з Постановами Постановою Кабінету Міністрів України №1124 від 31.10.2011р., №801 від 15.08.2012 р., №507 від 27.05.2014 р.

Державними вимогами до акредитації напряму підготовки, спеціальності та вищого навчального закладу (наказ Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України №689 від 13.06.2012р.).

Ліцензійними умовами надання освітніх послуг у сфері вищої освіти (затверджені наказом Міністерства освіти і науки України №847 від 24.12.2003р.) у редакції наказу Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України №1377 від 29.11.2011 р.

Голова експертної комісії

д.с.-г.н, професор І.А. Шувар

Постановою Кабінету Міністрів України №1019 від 08.08.2007 р. «Про ліцензування діяльності з надання освітніх послуг», із змінами та доповненнями, внесеними згідно з Постановами Кабінету Міністрів України №849 від 10.08.2011р., №845 від 10.08.2011 р., №1124 від 31.10.2011 р., №801 від 15.08.2012 р., №233 від 05.04.2014 р.

Постановою Кабінету Міністрів України № 1187 від 30.12.2015 р. «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти».

Наказом Міністерства освіти і науки України від 17 вересня 2012 р. № 1021 «Про затвердження зразків документів, що додаються до заяв для проведення ліцензування освітніх послуг у сфері вищої освіти»,

Наказом Міністерства освіти і науки України №711 від 12.06.2014 р. «Про затвердження форм документів з підготовки кадрів у вищих навчальних закладах України I-IV рівня акредитації».

Державними будівельними нормами України ДБН В.2.2-3-97 «Будинки та споруди навчальних закладів» (затверджене наказом Державного комітету України у справах містобудування і архітектури № 117 від 27.06.1997 р.).

Акредитаційна експертиза проведена за наступними напрямками:

1) підтвердження достовірності інформації, поданої Подільським державним аграрно-технічним університетом ДООУ НМЦ (Акредитаційна комісія України) у зв'язку з проведенням первинної акредитаційної експертизи підготовки магістрів за освітньо-професійною програмою «Агрономія» зі спеціальності 201 «Агрономія»

2) підтвердження відповідності встановленим законодавством вимогам щодо кадрового складу, наукового рівня викладачів, забезпечення нормативних вимог до чисельності, рівня науково-дослідної діяльності випускової кафедри рослинництва, селекції та насінництва ім. О.С. Алексєєвої;

3) виявлення повноти навчального та методичного забезпечення спеціальності, наявності навчальної документації та рівня інформаційного забезпечення, використання комп'ютерних технологій;

4) підтвердження відповідності нормативам МОН України щодо матеріально-технічного забезпечення спеціальності, яка акредитується.

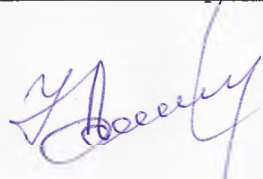
У підсумку перевірки і оцінювання матеріалів експертна комісія констатує наступне.

1. Загальна характеристика університету, напрямку і спеціальності

Подільський державний аграрно-технічний університет підпорядкований Міністерству освіти і науки України, має IV рівень акредитації (сертифікат про акредитацію РД-IV № 2326510 від 03.06.2014 р.).

Місцезнаходження Подільського державного аграрно-технічного університету: вулиця Шевченка, 13, м. Кам'янець-Подільський, Хмельницька область, Україна, 32300. Тел. (03849)

6-83-16, факс (03849) 2-52-92; E-mail: main.pdatu@edu.ua.

Вид діяльності ПДАТУ: надання освітніх послуг пов'язаних з одержанням вищої освіти на рівні кваліфікаційних вимог до бакалавра, спеціаліста, магістра, (у т.ч. іноземних громадян)

Комісією були перевірені основні установчі документи, що забезпечують право надання освітніх послуг з підготовки фахівців з вищою освітою в ПДАТУ, а саме:

1. Статут Подільського державного аграрно-технічного університету затверджений наказом Міністерством освіти і науки України №10 від 04 січня 2007 року.

2. Ліцензія на надання освітніх послуг ПДАТУ серія АЕ № 636463 від 10.06.2015 р.

3. Довідка про включення ПДАТУ до Єдиного державного реєстру підприємств та організацій України (ЄДРПОУ) від 26.02.2015 р.

4. Виписка з єдиного державного реєстру юридичних осіб фізичних осіб-підприємців № 116102 серія АД від 30.01.2014 р.

5. Довідка про внесення до Державного реєстру вищих навчальних закладів України, реєстраційний № 20173759 від 26.02.2015 р.

6. Сертифікат про акредитацію ПДАТУ серія РД-IV №2326510 від 8 липня 2014р.

7. Наказ МОН про закріплення державного майна № 911 від 23. 06. 2017р.

8. Сертифікат про акредитацію спеціальності серія НД-ПІ №2326082 від 29.03.2013р.

Установчі документи ПДАТУ представлені у повному обсязі.

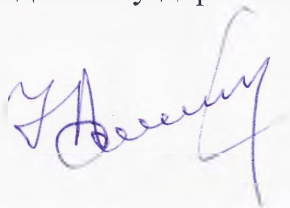
Очолює ПДАТУ ректор – *Іванишин Володимир Васильович*, доктор економічних наук, професор. Є відомим фахівцем в галузі науково-теоретичного обґрунтування і розробок з економіки та управління народним господарством. На посаді ректора працює з 2014 р.

Подільський державний аграрно-технічний університет функціонує з 1919 року після відкриття сільськогосподарського факультету при Кам'янець-Подільському державному українському університеті (закон про відкриття факультету видано урядом Української народної республіки 1 квітня 1919 р.). Факультет вперше на Правобережній Україні розпочав підготовку фахівців з вищою агрономічною освітою для села. 26 лютого 1921 року на базі колишнього факультету було створено Кам'янець-Подільський сільськогосподарський інститут.

У 1930 році на базі Кам'янець-Подільського сільськогосподарського інституту створено інститут технічних культур, який існував до 1933 року, і зоотехнічний інститут, який функціонував до 1935 року.

У 1954 році діяльність Кам'янець-Подільського сільськогосподарського інституту була відновлена (розпорядження Ради Міністрів СРСР від 26 жовтня 1954 р., постанова ЦК КПУ та Ради Міністрів УРСР №1729 від 30 жовтня 1954 р.).

Постановою Кабінету Міністрів України за № 876 від 2 листопада 1995 року на базі інституту створено Подільську державну аграрно-технічну академію.

У 2004 році розпорядженням Кабінету Міністрів України (№ 472-р від 13 липня 2004 року) Подільську державну аграрно-технічну академію реорганізовано у Подільський державний аграрно-технічний університет.

На сьогоднішній день до складу ПДАТУ входять 5 факультетів: факультет агротехнологій і природокористування, інженерно-технічний факультет, економічний факультет, факультет ветеринарної медицини і технологій у тваринництві, Інститут післядипломної освіти та дорадництва, 5 коледжів і 2 технікуми в Хмельницькій, Чернівецькій, Тернопільській і Івано-Франківській областях (коледж Подільського ДАТУ, Буцацький коледж, Новоушицький коледж, Шепетівський коледж, Снятинський коледж Кіцманський технікум, Хотинський технікум), науково-дослідний інститут круп'яних культур ім. О.С. Алексєєвої, науково-виробничий центр «Поділля», п'ять проблемних науково-дослідних лабораторій, ботанічний сад, дослідне поле, ветеринарна клініка, навчальна ферма, навчально-науковий плодовий сад, тепличний блок, філії кафедр на виробництві.

Сьогодні університет готує фахівців для аграрної галузі за 18 спеціальностями ступеня «бакалавр» та за 16 спеціальностями – за освітнім ступенем «магістр», а також готує свої науково-педагогічні кадри через аспірантуру – 5 спеціальностей і докторантуру – 2 спеціальності. Функціонують 2 спеціалізовані вчені ради з захисту кандидатських та докторських дисертацій.

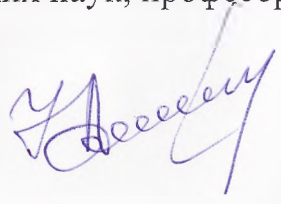
Науково-педагогічні працівники університету працюють у понад 10 спеціалізованих вчених радах інших наукових і навчально-наукових установ України.

На 28 кафедрах, з яких 16 кафедр є випусковими, за всіма формами навчаються 3505 студентів, у тому числі 1844 студентів – на денній, 1661 студентів – на заочній формах навчання.

У навчальному процесі беруть участь 259 викладачі, серед яких – 27 докторів наук, професорів та 185 кандидатів наук, доцентів, що складає 81,8% від загальної кількості науково-педагогічних працівників. В складі науково-педагогічних працівників університету 2 – Заслужені працівники сільського господарства України (Іванишин В.В., Строяновський В.С.); 3- Заслужені діячі науки і техніки України (Бахмат М.І., Горащ О.С., Овчарук В.І.); 3 – Заслужені працівники освіти України (Печенюк В.І., Рудь А.В., Цвігун А.Т.); 1- Заслужений економіст України (Місюк М.В.). Професор Цвігун А.Т. обраний членом-кореспондентом НААН України.

В організації навчального процесу Університет орієнтується на новітні технології навчання, комп'ютеризацію навчального процесу та на реалізацію власних програм безперервної підготовки (професійної, економічної, комп'ютерної та ін.)

Для підготовки фахівців освітнього рівня «магістр» за освітньо-професійною програмою «Агрономія» зі спеціальності 201 «Агрономія» у 2015 році кафедру рослинництва і кормовиробництва реорганізовано у випускову кафедру - рослинництва, селекції та насінництва ім. О.С. Алексєєвої, яку очолив доктор сільськогосподарських наук, професор Горащ О.С.

Навчальний процес на випусковій кафедрі забезпечують 9 науково-педагогічних працівників. З них: докторів наук, професорів – 2 (22,2%); доцентів, кандидатів наук – 7 (77,8%).

За останні 5 років її співробітниками захищено 2 кандидатські дисертації.

Всі викладачі кафедр мають базову освіту, відповідно до дисциплін, які викладають. Більшість викладачів мають значний педагогічний стаж та досвід роботи на виробництві і в науково-дослідних установах. Викладачі кафедр постійно працюють над підвищенням рівня кваліфікації, покращенням якості викладання, займаються методичною та науковою роботою.

Ліцензований обсяг підготовки фахівців магістрів наведено в табл. 1

Таблиця 1.

Структура підготовки фахівців магістрів

№ п/п	Види освітньої діяльності	Ліцензований обсяг
1	Підготовка фахівців освітнього ступеня магістр за освітньо-професійною програмою «Агрономія» зі спеціальності 201 «Агрономія»	75

Висновок. Перевіривши наявність та достовірність документів, що забезпечують правові основи діяльності, експертна комісія зазначає, що Подільський державний аграрно-технічний університет має всі оригінали основних засновницьких документів, що відповідають вимогам акредитації; юридичні підстави для здійснення освітньої діяльності за напрямом підготовки та спеціальністю, що акредитуються. В університеті наявні усі нормативно-правові документи, необхідні для здійснення освітньої діяльності, пов'язаної з підготовкою «магістрів» за освітньо-професійною програмою «Агрономія» зі спеціальності 201 «Агрономія».

2. Формування контингенту здобувачів вищої освіти.

Відповідно до проведеного аналізу діяльності ПДАТУ та випускової кафедри «Рослинництва, селекції та насінництва» з питань організації, планування і формування контингенту студентів, а також виконання умов ліцензування щодо обсягів прийому, комісія встановила, що основними організаційними формами профорієнтаційної роботи є:

- відбір абітурієнтів до ПДАТУ через розгалужену мережу базових середніх шкіл, ліцеїв, гімназій, коледжів, технікумів;
- проведення профорієнтаційної роботи в університеті, зокрема, на випускових кафедрах, зі створенням робочих груп, які виїжджають в райони Хмельницької та суміжних областей;
- розробка рекламно-інформаційних брошур, листівок та мультимедійних презентацій;

– інформація щодо правил прийому до університету, яку доводять до населення через засоби масової інформації та за допомогою сайту www.pdatu@edu.ua;

– вивчення потреб підприємств, установ, організацій щодо фахівців агрономів під час особистих контактів з їх керівниками;

– підтримання постійних контактів з керівниками вищих навчальних закладів освіти I-II рівнів акредитації, що здійснюють підготовку студентів за спорідненими спеціальностями. Молодші спеціалісти, які закінчили технікуми та коледжі за спорідненими спеціальностями, можуть навчатися за скороченим терміном.

Важливим елементом профорієнтаційної роботи із залученням абітурієнтів є проведення «Днів відкритих дверей» у ПДАТУ, на які запрошують випускників шкіл, технікумів, училищ, робітничу молодь, батьків абітурієнтів та всіх бажаючих.

Постійно провадять профорієнтаційна робота у загальноосвітніх школах Хмельницької, Тернопільської та Чернівецької областей на батьківських зборах 11 класів, бесіди з учнями випускних класів, випускниками коледжів.

Ліцензований обсяг та динаміка зміни контингенту студентів за освітньо-професійною програмою «Агрономія» зі спеціальності 201 «Агрономія» другого (магістерського) рівня представлено у табл. 2.

Таблиця 2

**Показники формування контингенту здобувачів вищої освіти
за освітньо-професійною програмою «Агрономія» спеціальності
201 «Агрономія» другого (магістерського) рівня**

№ з/п	Показник	2016 рік	2017 рік	2018 рік
1.	Ліцензований обсяг підготовки:			
	- денна форма навчання	-	-	-
	- заочна форма навчання	-		
2.	Прийнято на навчання, всього (осіб)	29	29	45
	- денна форма / в тому числі за держзамовленням	29/25	29/17	45/17
	- заочна форма / в тому числі за держзамовленням	12	20	30
	- таких, які пройшли довгострокову підготовку і профорієнтацію	-	-	-
	- зарахованих на пільгових умовах	-	-	-
3.	Подано заяв:			
	- за денною формою навчання	44	64	82
	- за заочною формою навчання	25	46	54
4.	Конкурс абітурієнтів на місця державного замовлення:			
	- за денною формою навчання	1,5	2,2	1,8
	- за заочною формою навчання	2,0	2,3	1,8

Ліцензований обсяг прийому студентів за освітньо-професійною програмою

«Агрономія» зі спеціальності 201 «Агрономія» за другим (магістерським) рівнем виконано впродовж вказаного періоду і складає 75-100%. При цьому цей показник за денною формою навчання становить 100%, а за заочною – 75-100%.

Конкурс абітурієнтів на місця державного замовлення 2018 року становив 1,8 особи за денною та заочною формами навчання.

Державне замовлення на підготовку фахівців за освітньо-професійною програмою «Агрономія» зі спеціальності 201 «Агрономія» виконано у повному обсязі.

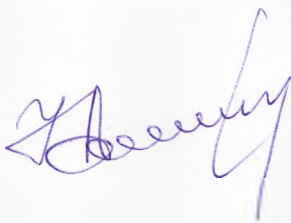
Державне замовлення на підготовку фахівців за освітньо-професійною програмою «Агрономія» зі спеціальності 201 «Агрономія» виконується в повному обсязі.

Подільський державний аграрно-технічний університет є провідним навчальним закладом IV рівня акредитації, який здійснює підготовку фахівців за освітньо-професійною програмою «Агрономія» зі спеціальності 201 «Агрономія» за другим (магістерським) рівнем для частини Західного і Центрального регіонів України, зокрема, Хмельницької, Чернівецької, Тернопільської та Івано-Франківської областей.

Висока потреба фахівців за освітньо-професійною програмою «Агрономія» зі спеціальності 201 «Агрономія» обумовлена значною кількістю в регіоні аграрних підприємств різних форм власності. Фахівці здатні виконувати зазначену професійну роботу відповідно до національного класифікатора професій ДК 003:2015 від 01.03.2015 р. та відповідно до отриманого фаху і кваліфікації за галуззю знань 20 «Аграрні науки та продовольство»

Крім того, випускники кафедри спроможні професійно вирішувати функціональні обов'язки в структурних підрозділах Міністерства аграрної політики та продовольства України, у відділах контролю якості продукції в органах місцевого самоврядування та ін.

Висновок. Прийом студентів на навчання за освітньо-професійною програмою «Агрономія» зі спеціальності 201 «Агрномія» відповідає потребам регіону, а організація, планування та формування контингенту студентів здійснюється без порушень відповідно до чинного законодавства. Колектив випускової кафедри активно здійснює профорієнтаційну роботу. Показники прийому не перевищують встановлених ліцензованих обсягів. Ліцензований обсяг підготовки фахівців освітнього рівня «магістр» за освітньо-професійною програмою «Агрономія» зі спеціальності 201 «Агрономія» – з ліцензованим обсягом 75 осіб за денною та заочною формою навчання.

3. ЗМІСТ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ

Університет має Концепцію освітньої, наукової й інноваційної діяльності, затверджену Вченою радою та погоджену з Хмельницькою обласною державною адміністрацією. Концепція відповідає ідеям національної Доктрини розвитку освіти, Державної національної програми «Освіта» («Україна ХХІ століття»), Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про основи державної політики в сферах науки і науково-технічної діяльності», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про пріоритетні напрями науки і техніки», вимогам Болонської декларації та містить пріоритетні напрямки розвитку, мету, завдання та принципи діяльності університету, шляхи досягнення поставлених завдань та перспективи розвитку.

Навчально-методичне забезпечення всіх дисциплін і видів робіт випускової кафедри та інших кафедр ПДАТУ з підготовки магістрів включає: державні стандарти освіти; навчальні плани; навчальні програми з усіх нормативних і вибіркокових навчальних дисциплін; програми практик; підручники і навчальні посібники; інструктивно-методичні матеріали до семінарських, практичних і лабораторних занять; індивідуальні завдання для самостійної роботи студентів з навчальних дисциплін; контрольні завдання до семінарських, практичних і лабораторних занять; контрольні роботи з навчальних дисциплін для перевірки рівня залишкових знань студентів; комплекти тестів; методичні матеріали для студентів з питань самостійного опрацювання фахової літератури, проведення державного іспиту, написання курсових і дипломних робіт.

Матеріали фахових видань агрономічного спрямування, навчально-методичні розробки кафедр університету, а також література, яка розміщена у внутрішній комп'ютерній мережі університету і мережі Internet, можуть використовуватися студентами під час самостійної роботи.

Освітньо-професійна програма та освітньо-кваліфікаційна характеристика підготовки фахівців другого (магістерського) рівня за освітньо-професійною програмою «Агрономія» зі спеціальності 201 «Агрономія» розроблені випусковою кафедрою, обговорені Вченими радами факультету агротехнологій і природокористування та ПДАТУ, затверджені наказом ректора університету №9 від 27 квітня 2017 року.

Зміст навчання повністю відповідає проекту відповідного галузевого стандарту вищої освіти України.

Розроблено та затверджено ректором університету навчальний план підготовки магістрів терміном навчання 1 рік 4 місяці (2700 годин/90 кредитів), складений відповідно до освітньо-професійної програми за типовою формою, визначеною МОН України.

На основі навчального плану розроблено робочі навчальні плани, які щорічно переглядають, уточнюють та узгоджують. Для кожної дисципліни навчального плану розроблено робочі навчальні програми, зміст яких узгоджено з попередніми дисциплінами і наступними курсами.

Навчальний план і навчальні програми систематично удосконалюють на

базі виконання науково-дослідних робіт, аналізу патентно-інформаційних джерел і досягнень виробництва.

Характеристику змісту освіти, місце в структурно-логічній схемі підготовки і вимог до знань та умінь з кожної дисципліни відображено в навчальній програмі. Навчальні програми нормативних дисциплін складено з урахуванням змістових модулів відповідних ОПП СВОУ. Навчальні програми вибіркових дисципліни розроблено у ПДАТУ і затверджено після їх обговорення на засіданні відповідної кафедри та схвалено навчально-методичною комісією і Вченою радою факультету агротехнологій і природокористування.

Рівень організації навчального процесу на випусковій кафедрі відповідає вимогам акредитації. Графік навчального процесу на навчальний рік та розклад занять на семестр виконуються. Зміст графіку навчального процесу відповідає навчальному плану.

Навчальним планом підготовки здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня передбачені навчальні та виробнича практика, які повністю забезпечені відповідними методичними розробками.

Висновок. Експертна комісія зазначає, що навчальний процес за освітньо-професійною програмою «Агрономія» зі спеціальності 201 «Агрономія», повністю забезпечений документацією, передбаченою стандартами освіти: освітньо-кваліфікаційними характеристиками, освітньо-професійними програмами, засобами діагностики якості вищої освіти, робочими навчальними планами, навчальними та робочими програмами навчальних дисциплін.

Перевірка робочих навчальних планів показала, що в навчанні забезпечується структурно-логічна послідовність викладання дисциплін. Навчальний план виконується на 100%. У навчальних планах співвідношення навчального часу між циклами підготовки, а також зміст підготовки відповідає державним вимогам та потребам ринку праці.

4. КАДРОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

У підготовці здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня за освітньо-професійною програмою «Агрономія» зі спеціальності 201 «Агрономія» задіяний професорсько-викладацький склад 8-ми кафедр ПДАТУ: «Рослинництва, селекції та насінництва», «Екології, карантину і захисту рослин», «Охорони праці та фізичного виховання», «Садово-паркового господарства, землеробства і ґрунтознавства», «Соціально-гуманітарних дисциплін», «Геодезії та землеустрою», «Кафедра менеджменту, публічного управління та адміністрування», "Кафедра сільськогосподарських машин і механізованих технологій".

Весь професорсько-викладацький склад, який забезпечує викладання навчальних дисциплін освітньо-професійної програми «Агрономія» спеціальності 201 «Агрономія» здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня має

науковий ступінь та вчене звання.

Згідно з вимогами частка науково-педагогічних працівників з науковими ступенями та вченими званнями, які забезпечують читання лекцій з фахових дисциплін навчального плану спеціальності, становить 100 %. Базова освіта викладачів, які здійснюють навчальний процес з підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти за освітньо-професійною програмою "Агрономія" спеціальності 201 "Агрономія" відповідає профілю дисциплін, які вони викладають, а також підтверджується проходженням курсів підвищення кваліфікації.

Якісний склад групи забезпечення становить: докторів наук, професорів—8 осіб, що становить — 50 %, кандидатів наук, доцентів — 8 осіб частка яких становить — 50%. Якісний склад викладачів, що забезпечують підготовку за освітньо-професійною програмою "Агрономія" відповідає встановленим вимогам. Загальна частка викладачів, які пройшли підвищення кваліфікації за останні 5 років, становить 100%.

Фахову підготовку студентів забезпечує колектив випускової кафедри — рослинництва, селекції та насінництва ім. О.С. Алексеєвої. Професорсько-викладацький склад випускової кафедри викладає 10 дисциплін навчального плану підготовки здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня.

Кількісний склад групи забезпечення освітньо-професійної програми "Агрономія" спеціальності 201 "Агрономія" галузі знань 20 «Аграрні науки та продовольство» є достатнім, так як на одного її члена припадає не більше 30 здобувачів вищої освіти всіх рівнів, курсів та форм навчання з відповідної спеціальності (для дистанційної форми навчання не більше 60 здобувачів).

Випускову кафедру рослинництва, селекції та насінництва повністю укомплектовано педагогічними кадрами з досвідом науково-дослідної та педагогічної роботи відповідно до фактичного навчального навантаження. Базова освіта та спрямованість наукової роботи всіх викладачів відповідає профілю дисциплін, що викладаються.

В складі випускової кафедри — рослинництва, селекції та насінництва ім. О.С. Алексеєвої 9 науково-педагогічних працівників, з яких 8 — працюють на постійній основі, з них: професорів, докторів сільськогосподарських наук — 2 (Горащ О.С., Бахмат М.І.); доцентів, кандидатів с.-г. наук — 6 (Вільчинська Л.А., Климишина Р.І., Сікора Ю.В., Гойсюк С.О., Хмелянчишин Ю.В., Степанченко В.М.), 1 за сумісництвом (кандидат с.-г. наук, доцент Гаврилянчик Р.Ю.).

Кафедру рослинництва, селекції та насінництва ім. О.С. Алексеєвої очолює *Горащ Олександр Савич*, доктор сільськогосподарських наук (спеціальність 06.01.09-рослинництво), Заслужений діяч науки і техніки України, працює з 1982р., із 2008р. — завідувач кафедри селекції, насінництва і загальнобіологічних дисциплін а з 2015р. і по теперішній час обіймає посаду завідувача кафедри рослинництва, селекції та насінництва ім. О.С. Алексеєвої. Горащ О.С. — є автором 4 монографій і ряду наукових та навчально-методичних праць за освітньо-професійною програмою «Агрономія» зі спеціальності 201 «Агрономія». Професорсько-викладацький склад кафедри забезпечує сучасні умови навчання і

науково-дослідної роботи студентів.

За останні п'ять років співробітниками випускової кафедри захищено 2 кандидатські дисертації (Климишина Р.І., Сікора Ю.В.).

Викладацький персонал випускової кафедри бере участь у методичних конференціях і семінарах, що спрямовані на вдосконалення змісту професійної підготовки фахівців, впровадження сучасних форм та методів навчання. З цією метою на кафедрі організовано роботу навчально-методичного та науково-методичного семінарів, на яких розглядають сучасні проблеми методики викладання землевпорядних дисциплін, методології наукових досліджень та шляхи їх розв'язання. Крім того, викладачі після проходження стажування організовують семінар науково-педагогічних працівників, на якому розкривають нові методи викладання та наукових досліджень установ, де вони презентують результати стажування.

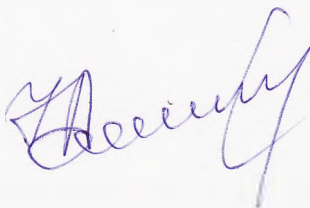
Рівень навчально-методичного забезпечення дисциплін та укомплектованість професорсько-викладацького складу регулярно аналізується на засіданнях методичної комісії та засіданнях кафедр.

Викладачі випускових кафедр беруть участь у всеукраїнських та міжнародних наукових конференціях і семінарах, активно публікують результати власних наукових досліджень (щороку видають понад 30 наукових статей у тематичних фахових журналах, збірниках). Професорсько-викладацький склад випускової кафедри організовує і проводить наукові конференції. Якісні показники викладацького складу є результатом реалізації стратегії університету та інституту агротехнологій і природокористування, спрямованої на формування колективу високопрофесійних фахівців, які володіють теоретико-практичними знаннями у сфері викладання екологічних дисциплін навчального плану, займаються науково-дослідною роботою та постійно працюють над підвищенням науково-педагогічної кваліфікації.

Кадрове забезпечення навчального процесу відбувається у наслідок підготовки викладацького складу через самостійну роботу над дисертаційними дослідженнями, а також залучення до викладацької роботи висококваліфікованих фахівців, які мають наукові звання та ступені.

Підвищення кваліфікації професорсько-викладацького складу випускової кафедри сплановано на розширення та поглиблення знань зі спеціальності. Підвищення кваліфікації кожного викладача відбувається через кожні 5 років. Викладачі регулярно підвищують свою кваліфікацію через виконання наукових досліджень, участь в наукових конференціях та семінарах, стажування в НДІ і ЗВО України. Результати підвищення кваліфікації втілюють у навчальний процес під час лекційних та лабораторно-практичних занять, в рамках курсового і дипломного проектування, в організації виховної роботи.

Висновок. Кадровий склад випускової кафедри рослинництва, селекції та насінництва ім. О.С. Алексєєвої ПДАТУ збалансований і укомплектований докторами та кандидатами наук. Кафедру очолює Гораш Олександр Савич, доктор сільськогосподарських наук, професор,

Заслужений діяч науки і техніки України. Якісний склад науково педагогічного персоналу здійснює ефективну підготовку здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня за освітньо-професійною програмою «Агрономія» зі спеціальності 201 «Агрономія» і відповідає критеріям та вимогам акредитації за заявленим рівнем.

5. МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

Формування матеріально-технічної бази ПДАТУ ґрунтується на принципі необхідної достатності та випереджуючого засвоєння. В університеті створено сучасну матеріально-технічну базу, для кращої організації не тільки навчального процесу, науково-дослідної роботи, але й забезпечених комфортних умов студентам для побуту, відпочинку та занять фізичною культурою.

Наявні приміщення (навчальні, навчально-виробничі, побутові, спортивні та інші) університету відповідають санітарним нормам і правилам, державним будівельним нормам України ДБН В 2-3-97. Система контролю за дотриманням вимог техніки безпеки, виробничої санітарії та протипожежної безпеки відповідає чинним вимогам. Випадків порушення техніки безпеки, виробничої санітарії, протипожежної безпеки та травмування не зафіксовано.

Для підготовки здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня за освітньо-професійною програмою «Агрономія» зі спеціальності 201 «Агрономія» використовується матеріально-технічна база структурних підрозділів університету: науково-виробничий центр «Поділля» (153 га); лабораторія «Навчально-науковий сад» (площа – 14 га); навчально-наукова лабораторія «Ботанічний сад» (площа – 17,5 га); науково-дослідний інститут круп'яних культур ім. О.С. Алексєєвої; проблемна науково-дослідна лабораторія насадництва польових культур; проблемна лабораторія з обробітку ґрунту; тепличний комплекс (150 м² закритого ґрунту); центральний міні геополігон (територія університету, площа – 2,5 га), навчальний геополігон «Смотрич» (с. Смотрич Колибаївської сільської ради Кам'янець - Подільського району Хмельницької області, площа – 126,3 га).

Загальна площа навчальних приміщень Подільського ДАТУ становить 64,4697 тис. м², з яких 27824,5 тис. м² використовують для занять студентів.

Всі кафедри факультету агротехнологій і природокористування мають належну матеріально-технічну базу для організації навчального процесу. Факультет агротехнологій і природокористування Подільського ДАТУ за станом матеріально-технічної бази і її лабораторного оснащення незмінно за підсумками щорічних рейтингів Міністерства освіти і науки України входить до десятки кращих навчальних закладів в системі вищої аграрної освіти, де готують фахівців аналогічного профілю і освітнього рівня.

Навчально-наукові лабораторії кафедри рослинництва, селекції та насадництва обладнані сучасною комп'ютерною технікою, яка уможливорює

якісно здійснювати навчальний процес підготовки фахівців усіх освітніх рівнів в заявленому ліцензованому обсязі їх прийому.

На факультеті агротехнологій і природокористування функціонує 6 комп'ютерних класів, обладнаних 76 ПЕОМ з відповідним програмним забезпеченням, підключених до мережі Internet. Кількість робочих комп'ютерних місць на 100 студентів складає 14,4.

1997 року закладено навчально-промисловий сад на площі 14 га з великим набором плодкових насаджень різних порід.

Для виконання науково-дослідної роботи і проведення навчальних, виробничих практик функціонує науково-виробничий центр «Поділля» загальною площею 153 га.

З 1972 року в університеті функціонувала проблемна науково-дослідна лабораторія гречки, яка 1997 року отримала статус науково-дослідного інституту круп'яних культур ім. О.С. Алексєєвої.

Наявний у бібліотеці фонд підручників і навчальних посібників забезпечують повноцінно навчальний процес за освітньо-професійною програмою «Агрономія» зі спеціальності 201 «Агрономія» за другим (магістерським) рівнем.

Паралельно з цим триває робота з розширення локальної мережі Internet університету і включення до неї всіх адміністративних одиниць (кафедр). Локальна мережа бібліотечного корпусу об'єднує усі наявні комп'ютери кафедр.

Рішенням Міністерства аграрної політики України з 2002 року працює проблемна науково-дослідна лабораторія з насінництва польових культур.

Основна тема лабораторії «Прогресивні технології вирощування пивоварного ячменю». Укладений договір про співробітництво з фірмою «Оболонь».

На випусковій кафедрі рослинництва, селекції та насінництва ім. О.С. Алексєєвої є 4 навчальні лабораторії обладнані мультимедійними засобами.

В університеті для послуг студентів створено відповідну соціальну інфраструктуру: 3 гуртожитки загальною житловою площею близько 17,7 тис. м² (забезпеченість гуртожитками складає 100 %), студентська їдальня і 5 буфетів в навчальних корпусах, актові зали, стадіон і 3 спортивних зали, спортивні майданчики поблизу гуртожитків тощо.

Для ведення здорового способу життя, підвищення спортивної майстерності студентів в університеті постійно відбуваються масові спортивно-оздоровчі заходи серед студентів інститутів і факультетів в рамках щорічної студентської спартакіади.

В університеті створено належні умови для занять фізкультурою і спортом: це спортивні кімнати з тренажерами для індивідуальних занять фізичними вправами у гуртожитках № 1 і № 3, стадіон і 3 спортивних зали, спортивні майданчики поблизу гуртожитків тощо. В університеті працюють спортивні секції з 10 видів спорту. Постійно проводяться студентські змагання з різних видів спорту: футболу, баскетболу, волейболу, важкої атлетики, пауерліфтингу, армспорту, легкої атлетики, шахів, тенісу, гирьового спорту та ін.

Висновок. Експертна комісія зазначає, що рівень матеріально-технічного

забезпечення відповідає нормативним вимогам щодо підготовки «магістрів» за освітньо-професійною програмою «Агрономія» зі спеціальності 201 «Агрономія». Навчальні приміщення ПДАТУ відповідають санітарним та будівельним нормам, а також нормативним документам, що регламентують порядок проведення освітньої діяльності. Університет має необхідну соціально-культурну інфраструктуру.

6. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

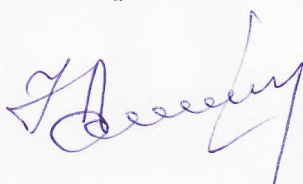
Основою організації навчально-методичного процесу в університеті є навчальний план підготовки фахівців за освітньо-професійною програмою і спеціальністю, та розроблені на його основі робочі навчальні плани. Розподіл навчального навантаження між викладачами здійснює завідувач випускової кафедри з урахуванням їх професійної та наукової підготовки, досвіду науково-педагогічної роботи згідно нормативних положень Міністерства освіти і науки України. Максимальне навчальне навантаження на штатну одиницю не перевищує 600 годин. Діяльність кожного члена професорсько-викладацького складу випускової кафедри відображено в індивідуальному плані роботи викладача, який включає всі види робіт та відповідає вимогам нормування навчального часу визначеного Міністерством освіти і науки України. Індивідуальний план роботи викладача розробляється і затверджується на засіданнях кафедри до початку навчального року. На завідувача кафедри покладено контроль за поточним виконанням індивідуальних планів, який здійснюється регулярно. За підсумками навчального року на засіданнях кафедри заслуховуються звіти викладачів про виконання індивідуального плану роботи.

Згідно із Законом України «Про вищу освіту» та Постановою Кабінету Міністрів України від 30.12.2015 року № 1187 про затвердження нових Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти університетом розроблені освітні (освітньо-професійні) програми підготовки бакалаврів та магістрів відповідно до переліку – 2015р.

Навчально-методичні розробки кафедри спрямовано на підтримку навчального процесу навчально-методичними матеріалами на паперових та електронних носіях, підручниками і навчальними посібниками, періодичними виданнями за профілем підготовки фахівців, доступом до електронних ресурсів (у тому числі через мережу Internet), сучасними персональними комп'ютерами, мультимедійними засобами та новітнім програмним забезпеченням.

Розроблено, затверджено та узгоджено в установленому порядку освітньо-кваліфікаційну характеристику магістра спеціальності 201 «Агрономія» за освітньо-професійною програмою «Агрономія» (у тому числі варіативна компонента), освітньо-професійні програми підготовки магістрів (у тому числі варіативна компонента), навчальні плани підготовки магістрів, засоби діагностики якості вищої освіти.

Для проходження виробничої практики та участі студентів у науково-

дослідній роботі використовують матеріально-технічні бази таких підприємств: ТЗОВ науково-виробнича агрофірма "Перлина Поділля", ТЗОВ "Оболонь-Агро", СВК "Летава", ПАТ "Хмельницьке виробниче сільськогосподарсько-рибоводне підприємство", ТЗОВ "Агрофірма імені Суворова", ТОВ "ЗАЦ Карат", ТЗОВ "Джафар", ПП фірма "Земля", ТЗОВ "Кайлес-К", ТЗОВ "Глобус-Ко", ТОВ "Енселко -Агро", ПП "Ліко-Агросервіс", ТОВ "Шумськагро", ТОВ "Голозубинецьке", ТОВ "Подільський бройлер", ПП "Буковина Агросвіт", Філія кафедри ДП "Кам'янець-Подільське лісове господарство", ТОВ СП Нібулон філія Кам'янець-Подільська, ПОП "Золота нива", ТОВ "Агрофірма Оршівська", ПП "Земля Поділля", ПФ "Богдан і К", ПП "Моноліт-Вознесенськ", ТОВ "Агроінвестзерно", ТОВ "Агроінвестконсалт", ТОВ "Козацька долина 2006", ТЗОВ "Промінь Галичина", ФГ "Даніел", ТЗОВ "Агропродсервісінвест" на території Хмельницької, Тернопільської і Чернівецької областей, а також коледжі, підпорядковані Подільському державному аграрно-технічному університету та ін.

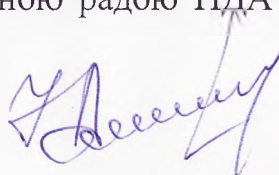
Підвищення кваліфікації працівників здійснюється на підставі договорів, укладаних між закладом-замовником та закладом-виконавцем. Навчання працівників здійснюється за наступними видами: довгострокове підвищення кваліфікації та короткострокове підвищення кваліфікації (семінари, семінари-практикуми, семінари-наради, семінари-тренінги, вебінари, «круглі столи» тощо). Навчання працівників здійснюється відповідно до затвердженого керівником закладу-замовника плану-графіка за денною, заочною та дистанційною формами навчання.

Навчальний процес відбувається на основі робочого навчального плану, графіку навчального процесу, розкладу занять. Всі дисципліни навчального плану забезпечені робочими програмами, які містять мету та завдання курсу, перелік знань та умінь, тематичний план, зміст курсу за темами, теми практичних, семінарських, лабораторних занять, регламент самостійної роботи студентів, перелік контрольних запитань, анотацію курсу, критерії оцінок, перелік рекомендованої літератури.

Комісія перевірила методичні комплекси кожної дисципліни: методичні матеріали щодо проведення лабораторних і практичних занять, тематику та методичні вказівки для виконання курсових робіт, навчальні та контрольні завдання, роздатковий матеріал з навчальних дисциплін, пакети комплексних контрольних робіт, екзаменаційні білети, методичні матеріали для самостійної роботи студентів.

Державна атестація здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня за освітньо-професійною програмою «Агрономія» зі спеціальності 201 «Агрономія» відбувається у формі захисту кваліфікаційної роботи.

Підготовка до захисту кваліфікаційної роботи на факультеті агротехнологій і природокористування Подільського державного аграрно-технічного за освітньо-професійною програмою «Агрономія» зі спеціальності 201 «Агрономія» здійснюється відповідно до Закону України «Про вищу освіту», «Положення про державну атестацію студентів Подільського державного аграрно-технічного університету», схваленого вченою радою ПДАТУ (протокол №10 від 29 травня

2014 року) зі змінами, затвердженого наказом ректора №185 від 17 серпня 2015 року для проведення державних екзаменів і захисту дипломних робіт (проектів) у 2017 році.

Експертна комісія ознайомилася з пакетом документів стану виховної роботи в університеті (концепція про організацію виховної роботи в ПДАТУ, плани виховної роботи, плани культурно-масових заходів на базі університету). В ПДАТУ постійно функціонує інститут кураторів, що впроваджує в студентське середовище громадянський світогляд та активну життєву позицію студентів – майбутніх молодих спеціалістів та керівників.

Наукове студентське товариство, тематичні гуртки та секції сприяють цілеспрямованим студентам розкрити свої таланти на основі отриманих під час навчання в університеті знань на міжнародних конференціях, стажуванні у межах України та за кордоном. Студентська газета, клуби, комітети і профспілка уможливають проявити себе не лише в науковому, але і в соціальному житті університету.

На випусковій кафедрі функціонують два студентські наукові гуртки: "Вавіловець" і "Рослинництво", у яких здійснюється науково-дослідна робота молодих науковців, обговорюються результати досліджень.

Студентське самоврядування в університеті є тим підґрунтям, на якому майбутні спеціалісти набувають організаторських навичок. Студентське самоврядування – це ініціативна, самостійна, відповідальна спільна діяльність небайдужих до власної долі студентів, спрямована на розв'язання завдань їх життєдіяльності: від організації і проведення свят, до визначення і контролю за розподілом стипендій, порядку заселення (і виселення) у гуртожитку, узгодження розкладу занять і т.ін. Діяльність студентського самоврядування відповідає чинному законодавству України, нормативній базі Міністерства освіти і науки України, Статуту та іншим нормативним документам ПДАТУ.

У Подільському державному аграрно-технічному університеті функціонує упорядкована система студентського самоврядування, яка реалізується через молодіжний студентський парламент, що об'єднує представників п'яти факультетів.

На конференції трудового колективу за поданням конференції молодіжного студентського парламенту членами вченої ради ПДАТУ обрано 7 членів студентського парламенту, що становить 10% від загальної кількості членів ради.

Комісія зазначає, що випускова кафедра, а також факультет агротехнологій і природокористування постійно надає методичну допомогу студентам у розв'язанні проблем самоврядування.

Висновок. Експертна комісія вважає, що навчально-методичне забезпечення дисциплін навчального плану є достатнім для належного рівня підготовки здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня за освітньо-професійною програмою «Агрономія» зі спеціальності 201 «Агрономія». Нормативні та вибіркові дисципліни повною мірою забезпечені підручниками і навчальними посібниками, у тому числі підготованими

викладачами ПДАТУ.

Графік навчального процесу на навчальний рік та розклад занять на семестр виконуються у повному обсязі. Наявність методичного забезпечення дисциплін навчального плану складає 100 %. Виховна робота зі студентами на факультеті агротехнологій і природокористування відбувається на належному соціально-культурному, національно-патріотичному рівні.

7. ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Для забезпечення якісної підготовки фахівців в університеті на належному рівні налагоджено роботу з організації інформаційного забезпечення освітнього процесу.

Наукову бібліотеку Подільського державного аграрно-технічного університету створено у 1955 року. Загальна площа бібліотеки складає 1004,3 м² (у тому числі читальні зали – 382,4 м²), площа книгосховищ – 800 м². В бібліотеці 4 читальних зали – читальні зали спеціальної літератури, читальний зал суспільних наук в яких 320 посадкових місць. В структурі бібліотеки: відділ комплектування та обробки, довідково-інформаційний відділ, відділи обслуговування, абонемент навчальної літератури, абонемент художньої літератури, абонемент наукової літератури, архів, фонд рідкісної і цінної книги та обмінно-резервний фонд. Така структура бібліотеки повністю відповідає запитам студентів усіх напрямів і спеціальностей, за якими здійснюють підготовку фахівців в університеті.

Всі кафедри факультету агротехнологій і природокористування мають належну матеріально-технічну базу для організації навчального процесу.

Наявні у бібліотеці підручники і навчальні посібники сприяють забезпеченню навчального процесу за освітньо-професійною програмою «Агрономія» зі спеціальності 201 «Агрономія» (табл. 6.2).

На початок заснування наукової бібліотеки її фонд складав 6000 примірників. Це одна з найбільших бібліотек Хмельницької області – її фонд станом на 01.01.2018 р. складає 635814 примірників: з них навчальної 163125 та наукової 472689. З 1983 року бібліотека стала головною в обласному об'єднанні бібліотек сільськогосподарського профілю.

Впродовж 2015-2018 рр. до фонду бібліотеки надійшло близько 5 тис. літературних джерел. Поточного року бібліотекою оформлено підписку на 45 періодичних фахових видань.

У бібліотеці 2 читальних зали - читальні зали спеціальної літератури, читальний зал суспільних наук, в яких 320 читацьких місць. В структурі бібліотеки: відділ комплектування та обробки, довідково-інформаційний відділ, відділи обслуговування, абонемент навчальної літератури, абонемент художньої літератури, абонемент наукової літератури, архів, фонд рідкісної і цінної книги та обмінно-резервний фонд. Така структура бібліотеки повністю відповідає запитам студентів усіх напрямів і спеціальностей, за якими здійснюється їх підготовка в

університеті.

Наявні у бібліотеці підручники і навчальні посібники сприяють повноцінному забезпеченню навчального процесу за освітньо-професійною програмою «Агрономія» зі спеціальності 201 «Агрономія» за другим (магістерським) рівнем.

Паралельно з цим триває робота з розширення локальної мережі університету і включення до неї всіх адміністративних одиниць (кафедр). Локальна мережа бібліотечного корпусу об'єднує всі наявні на сьогоднішній день комп'ютери кафедр.

Колектив кафедри створює електронні версії лекцій, завдань для лабораторних та практичних занять, самостійної і індивідуальної роботи студентів, з якими вони можуть ознайомитися в бібліотеці університету.

Всі кафедри університету забезпечені комп'ютерною технікою. На кожному факультеті є не менше двох комп'ютерних класів, укомплектованих так, щоб забезпечити незалежну роботу підгрупи студентів. На всі комп'ютери встановлено ліцензійні версії Windows. Придбаний офісний пакет Star Office 6 з правом використання на всіх комп'ютерах навчального закладу.

В університеті широко застосовується безкоштовне програмне забезпечення: Open Office, Moodle, GIMP, Irfan View, Avira Antivir Personal та ін. З метою економії коштів ведеться планомірний відбір безкоштовних та умовно-безкоштовних програм для використання в навчальному процесі та офісній роботі. Частина комп'ютерів працює під Freeware операційними системами Linux різних модифікацій.

На факультеті агротехнологій і природокористування функціонує 6 комп'ютерних класів, укомплектованих 76 ПЕОМ з відповідним програмним забезпеченням, підключених до мережі Internet. Кількість робочих комп'ютерних місць на 100 студентів складає 14,4.

Одночасно з технічним оснащенням бібліотеки триває оновлення її інформаційного забезпечення, створюється база даних наявної літератури. Переводиться в електронний варіант фонд літератури з 2003 року видання, нові надходження, наукові праці співробітників університету, бібліографічний показник науковців університету. Таким чином, прискорюється пошук необхідної інформації і її обробка відповідно до запитів фахівців.

Комп'ютерні класи читальних залів надають змогу студентам оформляти контрольні, курсові та дипломні роботи, не виносячи підручників, книг, наукових праць, програм, періодичних видань з бібліотеки, ще позитивно впливає на збереження бібліотечного фонду. Студенти і викладачі приєднаних до локальної мережі кафедр, мають змогу дізнатись про нову літературу що надійшла до бібліотеки.

Кафедри створюють електронні версії лекцій, завдань для лабораторних та практичних занять, самостійної і індивідуальної роботи студентів, з якими вони можуть ознайомитися в бібліотеці.

Для забезпечення самостійної роботи студентів у позаурочний час створено 4 комп'ютерні класи у гуртожитках.

Обладнано комп'ютерами укомплектовано два читальні зали (по 10 ПЕОМ у кожному) з можливістю прямого підключення до мережі Internet, у тому числі в режимі WiFi. Читальні зали зв'язані з відділом комплектації бібліотеки, що при встановленні відповідного програмного забезпечення надасть можливість читачам проводити пошук і замовлення літератури з будь-якого комп'ютера в мережі, автоматизує процеси видачі і повернення літератури, ведення статистики.

Укомплектовується електронна база даних бібліографічних описів книжкового фонду за допомогою спрощеної версії бібліотечної програми «Ірбіс». Триває робота з наповнення читальних залів і комп'ютерних класів у гуртожитках електронними конспектами лекцій, підручниками, методичними вказівками.

Створюються навчальні курси для дистанційної освіти, розробляються електронні навчально-методичні комплекси, які включають електронні підручники, практикуми, демонстраційні матеріали, розрахункові та тестові програми.

У навчальному процесі підготовки фахівців освітнього рівня "Магістр" за освітньо-професійною програмою «Агрономія» зі спеціальності 201 «Агрономія» випусковою кафедрою використовуються, крім традиційних, прикладні пакети розробленого та адаптованого програмного забезпечення.

Одним із пріоритетних напрямів роботи колективу та ректорату є розвиток соціальної сфери, створення нормальних умов для праці та навчання.

В університеті для послуг студентів створено відповідну соціальну інфраструктуру: 3 гуртожитки загальною житловою площею близько 17,7 тис. м² (забезпеченість гуртожитками складає 100 %), студентська їдальня і 5 буфетів в навчальних корпусах, актові зали, стадіон і 3 спортивних зали, спортивні майданчики поблизу гуртожитків.

Для зміцнення здоров'я та формування здорового способу життя, підвищення спортивної майстерності студентів в університеті постійно проводяться масові спортивно-оздоровчі заходи серед студентів інститутів і факультетів в рамках щорічної студентської спартакіади.

Висновок. Експертна комісія вважає, що рівень інформаційного забезпечення відповідає нормативним вимогам щодо підготовки «магістрів» за освітньо-професійною програмою «Агрономія» зі спеціальності 201 «Агрономія». Навчальні приміщення ПДАТУ мають доступ до мережі Інтернет для здійснення якісного дистанційного навчання.

8. ЯКІСТЬ ПІДГОТОВКИ І ВИКОРИСТАННЯ ВИПУСКНИКІВ

З метою діагностики результатів освітньої діяльності у ПДАТУ за освітнім рівнем «магістр» за освітньо-професійною програмою «Агрономія» зі спеціальності 201 «Агрономія» проведено контроль залишкових знань студентів з гуманітарних, фундаментальних (природничо-наукових) та фахових дисциплін. Контроль здійснено на основі виконання студентами комплексних контрольних робіт (ККР) з дисциплін навчального плану підготовки. Зміст ККР відповідає вимогам, навчальним планам і програмам дисциплін.

Експертна перевірка залишкових знань студентів з дисциплін гуманітарної та соціально-економічної, математичної та природничо-наукової, професійної та практичної підготовки показала, що в університеті забезпечується необхідний рівень підготовки фахівців.

За результатами перевірки залишкових знань студентів освітнього рівня «магістр» за освітньо-професійною програмою «Агрономія» зі спеціальності 201 «Агрономія» (табл 7.4) встановлено наступні показники:

«Філософія науки»: успішність – 89,2 %; якісний показник – 64,2 %; середній бал – 4,0; «Географічні інформаційні системи»: успішність – 85,7 %; якісний показник – 79,2 %; середній бал – 4,0; «Системи сучасних інтенсивних технологій»: успішність – 85,7 %; якісний показник – 70,8 %; середній бал – 4,0; «Методи і організація досліджень в агрономії»: успішність – 85,7 %; якісний показник – 70,8 %; середній бал – 4,0.

У виконанні ККР взяло участь 85,7-89,3% від загальної кількості студентів спеціальності.

Результати виконання ККР свідчать про те, що підготовка магістрів відбувається на належному рівні та відповідає вимогам акредитації. Результати оцінки знань при самоаналізі та проведених комісією ККР знаходяться у межах існуючих нормативів.

Аналіз курсових робіт показав, що тематика, зміст, обсяг і рівень робіт відповідає існуючим вимогам. Перевірка звітів виробничої практики магістрів показала об'єктивність їх оцінки викладачами. На кафедрі є повне методичне забезпечення для виконання курсових робіт. Експертною комісією було перевірено 20 % курсових робіт, результати перевірки наведено в табл. 7.2.

Таблиця 7.2.

Результати перевірки курсових робіт та проектів

Показник успішності	Оцінка викладача	Оцінка експерта	Розбіжність
<i>ОР «магістр» освітньо-професійна програма «Агрономія» спеціальність 201 «Агрономія»</i>			
<i>«Системи сучасних інтенсивних технологій»</i>			
Середній бал	4,6	4,4	- 0,2

Результати перевірки стану виконання курсових робіт свідчать про відповідність даного елементу підготовки фахівців вимогам акредитації.

Організаційно-методичне забезпечення державної атестації у вигляді методичних рекомендацій з написання дипломної роботи (проекту) відповідає за своїм змістом вимогам вищої школи МОН.

Результати останньої перед акредитацією семестрової атестації показали, що середній бал успішності склав 4,6 бала, абсолютна успішність становить 100%, а якісний показник успішності – 100%.

Частина випускників працевлаштовуються у Південно-західному регіоні,

який відрізняється широко розвиненою агропромисловою інфраструктурою, наявністю великих енергетичних та сільськогосподарських підприємств.

Випускники кафедри також працюють в природоохоронних організаціях місцевого самоврядування, у структурі МНС, у організаціях безпеки продуктів харчування та ін.

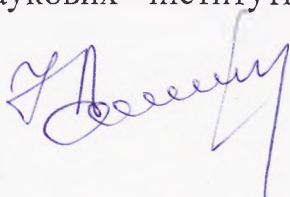
Висновок. Показники екзаменаційних сесій, що передували акредитації та порівняльні результати самоаналізу з гуманітарних та соціально-економічних, математичних та природничо-наукових, професійних та практичних дисциплін магістрів свідчать про належний рівень підготовки фахівців. Вибіркова перевірка курсових робіт магістрів показала, що різниці між оцінюванням експертами і викладачами не виявлено. Таким чином, роботи оцінено об'єктивно відповідно до критеріїв оцінювання. Наведені результати свідчать, що якість підготовки і використання випускників за освітньо-професійною програмою «Агрономія» зі спеціальності 201 «Агрономія» » відповідає вимогам Міністерства освіти і науки України щодо акредитації.

9. НАУКОВО-ДОСЛІДНА ДІЯЛЬНІСТЬ ТА МІЖНАРОДНІ ЗВ'ЯЗКИ

Наукова робота у Подільському державному аграрно-технічному університеті є невід'ємною складовою його освітньо-наукової діяльності та здійснюється відповідно до вимог Законів України “Про вищу освіту”, “Про освіту”, “Про наукову та науково-технічну діяльність” та інших нормативних документів чинного законодавства, за наступними пріоритетними напрямками:

- безвідходні технології виробництва й переробки сільськогосподарської продукції з підвищеними рівнями екологічної безпеки;
- збереження та вивчення генофонду гречки з метою використання національного банку зародкової плазми роду *Fagopyrum* для селекції культури в Україні; енергозощадження в сільськогосподарському виробництві;
- науково-інноваційні проблеми ботанічного саду;
- розробка нових підходів оцінки мікробіологічної безпечності продуктів харчування за рахунок удосконалення нормативно-методичної бази контролю;
- удосконалення системи обороноздатності і цивільного захисту України;
- сприяння конвергенції розвитку аграрної сфери до євростандартів;
- розширення діяльності університету у впливових міжнародних організаціях, проектах, програмах, створення спільних з міжнародними організаціями структур.

Основним структурним підрозділом в університеті, який здійснює контроль і керівництво науковою діяльністю, є науковий відділ університету. Рішенням Вченої Ради університету прийнято наукову програму «Наука Подільського ДАТУ» на період 2015-2020 рр. Над її практичною реалізацією працюють науковці трьох навчально-наукових інститутів, двох факультетів, науково-

дослідний інститут круп'яних культур (НДІКК), 22 наукові школи і 20 наукових лабораторій.

Наукові дослідження проводять на базі інфраструктури 12-и структурних підрозділів, серед яких: чотири факультети, два інститути, науково-дослідний центр "Поділля", наукова бібліотека, ботанічний сад, зооветклініка, навчально-дослідний сад і навчально-дослідна база «Бджільництво».

Особливе місце займає науково-дослідний інститут круп'яних культур ім. О.С. Алексєєвої, діяльність якого спрямована, у першу чергу, на підтримку та збереження колекції світового генофонду гречки роду *Fagopyrum Mill.* Колекція налічує 956 зразків, які використовуються у сільському господарстві (у першу чергу як вихідний матеріал у селекції), наукових, освітніх та інших програмах. Окрім того, інститутом проводяться наукові дослідження з питань генетики, селекції і насінництва гречки з метою забезпечення виробників-аграріїв насінням високих репродукцій.

Кожного року в університеті проводиться «День поля» де оцінюється науково-дослідна робота з демонстрацією польових, стаціонарних дослідів.

Учені університету плідно співпрацюють з Департаментом агропромислового розвитку Хмельницької обласної державної адміністрації із забезпечення науково-методичним супроводом агропромислового виробництва області.

Для покращення результативності науково-дослідної роботи, структурними підрозділами університету створено філії на виробництві, з якими укладено двосторонні угоди про співпрацю.

В університеті успішно функціонує аспірантура, в якій здійснюється підготовка понад 90 аспірантів за 6 спеціальностями. В докторантурі за трьома спеціальностями («Агрономія», «Економіка» та «Менеджмент») навчається 7 докторантів.

Головні наукові напрями випускової кафедри рослинництва, селекції та насінництва сформовані на основі досліджень, які виконуються під керівництвом докторів наук, професорів Гораша О.С., Бахмата М.І., доцентів Вільчинської Л.А., Гойсюк С.О., Хмелянчишина Ю.В., асистентів Климишеної Р.І., Степанченка В.М., Сікори Ю.В.

Кафедра рослинництва, селекції та насінництва ім. О.С. Алексєєвої виконує фундаментальні і прикладні наукові дослідження за наступними напрямками:

- *Управління ростом і розвитком рослин в технологіях вирощування сільськогосподарських культур.*
- *Сучасні інтенсивні технології вирощування сільськогосподарських культур.*
- *Адаптивні технології вирощування найбільш поширених культур.*

При факультеті агротехнологій і природокористування функціонує спеціалізована вчена рада з захисту докторських і кандидатських дисертацій за спеціальністю 06.01.09 – «Рослинництво».

На кафедрах та в лабораторіях факультету агротехнологій і природокористування проводяться наукові дослідження, які впроваджуються у виробництво в південно-західному регіоні України.

Науковцями факультету та Інституту круп'яних культур створено і включено до реєстру рослин України близько 20 сортів сільськогосподарських культур.

Факультет агротехнологій і природокористування підтримує міжнародні зв'язки з багатьма країнами Європи та США, зокрема активно співпрацюють з науково-дослідними та навчальними закладами Білорусії, Молдови, Китаю, Японії, Польщі, Німеччини.

За програмами обміну викладачі та студенти факультету агротехнологій і природокористування проходять стажування в США, Австрії, Німеччині, Великій Британії, Швейцарії, Польщі, Данії, Норвегії.

Фундаментальні і прикладні наукові дослідження кафедр факультету здійснюються за такими основними напрямками:

- Розробка сучасних енерго- і ресурсосберегаючих технологій вирощування польових та кормових культур.

- Селекція і насінництво круп'яних культур та удосконалення технологій їх вирощування.

- Вивчення нових нетрадиційних культур (топінамбура, соризу, батату тощо).

- Моніторинг ґрунтів і рослин у регіональній мережі стаціонарних майданчиків спостережень.

- Утилізація відходів спиртового, консервного та цукрового виробництв шляхом їх внесення під сільськогосподарські культури.

- Дослідження генезису, властивостей та шляхів збереження і підвищення родючості ґрунтів західної України.

- Управління земельними ресурсами у контексті стратегії збалансованого розвитку природокористування.

- Технологія запровадження екологічних принципів вирощування сільськогосподарських культур в короткоротаційних сівоzmінах та реалізація потенціалу їх продуктивності.

- Удосконалення інтегрованих систем захисту сільськогосподарських культур.

- Процеси трансформації енергії та речовини в екосистемах.

- Розробка методологій морфологічного, функціонального та інформаційного опису екосистем (моделей, в тому числі фрактальних моделей, екосистем).

В наукових дослідженнях беруть участь всі науково-педагогічні працівники кафедри рослинництва, селекції та насінництва.

За результатами наукових досліджень кафедр здійснюється видання та захист кандидатських і докторських дисертацій, підготовка монографій, підручників, навчальних посібників, наукових статей, тез доповідей. Результати досліджень доповідають на міжнародних, всеукраїнських та вузівських науково-

практичних конференціях, а також впроваджуються в навчальний процес. Викладачами кафедри в продовж останніх п'яти років опубліковано 3 монографії, щорічно публікується близько 35-45 наукових праць.

Продовж останніх п'яти років співробітниками кафедри захищено 2 кандидатські дисертації.

Співробітники кафедр беруть активну участь в організації та проведенні конференцій.

2015 року студентка 3 курсу факультету агротехнологій і природокористування Подільського ДАТУ Глушак Тетяна стала лауреатом Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт «20 років аграрній реформі в Україні», який організований Інститутом стратегічних оцінок Президентського фонду Кучми Л.Д.

Факультет обирався базою для проведення Всеукраїнських студентських олімпіад з агрономії, отримав Почесну відзнаку Міністерства аграрної політики України за «Створення належних умов для проведення практичного навчання студентів на дослідному полі».

Неодноразово студенти факультету агротехнологій і природокористування Іван Сенік і Валентина Чорненька ставали призерами, а Василь Антонюк переможцем Всеукраїнської студентської олімпіади з агрономії.

Студенти Роговик Віолета, Пасека Сергій, Дубина Олена, Швець Інга отримали 2 місце у першому Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт «Молодь і прогрес у раціональному природокористуванні - 2015» (у номінації проблеми поводження з радіоактивними відходами).

Студенти Боднарчук Михайло, Монахов Ілля, Єлін Сергій отримали 4 місце у другому Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт «Молодь і прогрес у раціональному природокористуванні - 2016» ННІ Екологічної безпеки НАУ (у номінації Оцінка екологічних ризиків та екоуправління).

Студентка 3-го курсу Кушнір Д.В. та студентка магістратури Гайдук В.Б. спеціальності «Екологія» брали участь у 3-му Всеукраїнському конкурсі студентів і молодих вчених «Молодь і прогрес у раціональному природокористуванні-2017», у номінації «Екологічна безпека у транспортній галузі та екобезпека урбоєкосистем, технології захисту», та посіли 2-ге місце.

Призерами Всеукраїнських конкурсів студентських наукових робіт були здобувачі вищої освіти факультету агротехнологій і природокористування Валерій Чапай (2005р.), Алла Сльоз (2012р.), Сергій Солоненко (2013р.), Роман Антонюк (2014р.), Хом'юк Сергій (2016р.), Тимошук Марина (2017р.), Рак Андрій (2017р.).

Вчені випускової кафедри підтримують зв'язки з науково-дослідними, академічними інститутами та навчальними закладами не тільки України, але й закордоном (Росія, Білорусь, Молдова, Китай, Японія, Польща).

2017 року університет відвідали іноземні делегації з Китайської Народної республіки, Польщі, Молдови, Пакистану, Німеччини.

Продовж 2016-2017рр. науково-педагогічні працівники університету взяли участь у міжнародних конференціях в Польщі, Німеччині, Австрії, Румунії,

Молдові, Білорусії, Словаччині.

Висновок. Експертна комісія вважає, що працівники кафедри інтенсивно і плідно ведуть науково-дослідну роботу, спрямовану на розв'язання актуальних проблем в галузі агрономії, із широким залученням студентів та аспірантів.

Необхідно більше уваги надавати налагодженню співпраці з провідними навчальними і науковими установами та виробничими організаціями України та закордону на основі укладання прямих угод.

9. ПОКАЗНИКИ ВІДПОВІДНОСТІ ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ДРУГОГО (МАГІСТЕРСЬКОГО) РІВНЯ ЗА ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЮ ПРОГРАМОЮ «АГРОНОМІЯ» ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 201 «АГРОНОМІЯ» У ПОДІЛЬСЬКОМУ ДЕРЖАВНОМУ АГРАРНО-ТЕХНІЧНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ АКРЕДИТАЦІЙНИМ УМОВАМ НАДАННЯ ОСВІТНІХ ПОСЛУГ

Критерії відповідності діяльності ПДАТУ акредитаційним умовам надання освітніх послуг за освітньо-професійною програмою «Агрономія» зі спеціальності 201 «Агрономія» за другим (магістерським) рівнем наведені у порівняльних таблицях відповідності наявних умов провадження освітньої діяльності вимогам акредитації (додаються до експертних висновків).

10. ПЕРЕЛІК ЗАУВАЖЕНЬ КОНТРОЛЮЮЧИХ ОРГАНІВ ТА ЗАХОДИ З ЇХ УСУНЕННЯ

Під час роботи експертної комісії з акредитації спеціальності 8.09010101 «Агрономія» (2013 р.) були висловлені окремі зауваження і побажання щодо посилення профорієнтаційної роботи у областях регіону, удосконалення роботи науково-педагогічних працівників щодо формування каталогу електронних версій науково-методичних комплексів для вільного доступу до них студентів через Internet, залучення провідних спеціалістів фірм та передових підприємств регіону, покращенню роботи із закладами вищої освіти та міжнародних зв'язків, розширення тематики дипломних робіт, активізації підготовки кандидатських і докторських дисертацій, розширення спектру наукових досліджень кафедр.

Усунення основних зауважень висловлених акредитаційною комісією:

1. В рамках проведення профорієнтаційних заходів створена електронна база загальноосвітніх і професійно-технічних навчальних закладів всіх зон відповідальності факультету, кожен з яких отримав детальну інформацію про Правила прийому та умови навчання в університеті, відбулися виїзди груп викладачів в закріплені райони і проведені зустрічі з випускниками, з ними підтримується постійний контакт для надання консультацій та роз'яснень.

2. В університеті працює сервер для дистанційної роботи на базі програмного забезпечення Moodle. Дисципліни навчального плану переведено у

електронну форму для вільного доступу до них студентів через Internet.

3 Впродовж 2014-2018 рр. суттєво розширено міжнародні зв'язки. Новими міжнародними партнерами університету стали: Аграрний університет м. Файсалабад (Пакистан), Варшавський аграрний університет, Краківський сільськогосподарський університет, Державна вища професійна школа (м.Хелм, республіка Польща), Казахстанський аграрно-технічний університет ім. С. Сейфуліна. Студенти університету проходять практику і стажування в 13 країнах. У 2014-2018 роках університет відвідали іноземні делегації з Китайської Народної республіки, Польщі, Молдови, Пакистану, Німеччини, а науково-педагогічні працівники університету взяли участь у міжнародних конференціях в Польщі, Німеччини, Австрії, Румунії, Молдові, Білорусії, Словаччині.

4. До поліпшення рівня практичної підготовки науково-педагогічних працівників неодноразово залучались провідні спеціалісти фірм та передових підприємств регіону з проведенням семінарів, майстер класів, презентацій та практичних навчань на базах підприємств: «Мрія», «Monsanto», «RAGT», «ADAMA», «Сварог», «Bayer», «Перлина поділля» та ін.

5. Значно розширено тематику дипломних робіт з урахуванням всіх аспектів збалансованого природокористування регіону, а також з використанням актуальних для ґрунтово-кліматичних та економічних умов, культур і сортів, елементів технологій.

6. За звітний період науково-педагогічними працівниками факультету були захищені наступні дисертації:

а) докторські: Хоміна В.Я., Овчарук О.В., Чинчик О.С. – спеціальність 06.01.09 «рослинництво», Лаврук В.В. – 08.00.03–«Економіка та управління національним господарством», Крачан Т.М. – 02.00.01 – «Неорганічна хімія»;

б) кандидатські: Кобернюк О.Т., Козіна Т.В., Климишена Р.І. Сікора Ю.В., Трач І.В., Тарасюк В.А., Рарок А.В., Строяновський В.С. – спеціальність 06.01.09 «рослинництво»

7. Кафедрами значно розширено спектр тематики наукових досліджень з проблем сталого розвитку регіону, зокрема, кафедри екології, карантину і захисту рослин. Колектив кафедри геодезії та землеустрою виконує дослідження з актуальних проблем ресурсозбереження, захисту і відновлення родючості земель. Ведуться наукові роботи у сфері біологічного рослинництва та землеробства.

11. ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ, ЗАУВАЖЕННЯ І РЕКОМЕНДАЦІЇ ЕКСПЕРТНОЇ КОМІСІЇ

На основі аналізу матеріалів, поданих на первинну акредитацію та перевірки на місці результатів діяльності з надання освітніх послуг експертна комісія зробила наступні загальні висновки:

1. Подільський державний аграрно-технічний університет є потужним закладом вищої освіти, в якому сформовано визнану систему підготовки висококваліфікованих фахівців з сучасних агрономічних та інших спеціальностей, здатних ефективно працювати за ринкових умов та розв'язувати актуальні проблеми

агрономії на підприємствах аграрно-технічних галузей народного господарства. В університеті наявні всі нормативно-правові документи, необхідні для здійснення освітньої діяльності, пов'язаної з підготовкою магістрів за освітньо-професійною програмою «Агрономія» (спеціальність 201 «Агрономія» за Переліком КМУ 2015 р.).

Захист дипломних робіт здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня відбувається в умовах аграрного виробництва (Нібулон, Агро-родючість, Агрофірма "Колос СВ", ТОВ "Оболонь Агро" та ін).

Триває робота над завершенням укомплектування науково-дослідної лабораторії з визначення якості насіння при кафедрі рослинництва, селекції та насінництва ім. О.С. Алексеевої (ауд. 88).

Навчальні аудиторії та лабораторії факультету, в основному, оснащені натурними зразками за дисциплінами навчального плану підготовки студентів-магістрів (ауд. 43, 47, 59, 70, 82, 83, 88 г.к.).

Для організації якісного навчального процесу створені колекційні розсадники польових культур, щороку заготовляє і поновлюється демонстраційний матеріал для проведення лабораторно-практичних занять.

На факультеті успішно функціонує створений музей хліба (ауд. 70).

Навчання за освітньо-професійною програмою «Агрономія» зі спеціальності 201 «Агрономія» другого (магістерського) рівня відбувається відповідно до вимог чинних галузевих стандартів вищої освіти України та вибіркового компоненту освітньої програми, розроблених в ПДАТУ.

Методичне забезпечення навчальних дисциплін (підручниками, навчальними посібниками, монографіями, конспектами лекцій, методичними вказівками до проведення лабораторних і практичних занять) складає 100 %.

Кадровий склад випускової кафедри збалансований і включає достатню кількість докторів та кандидатів сільськогосподарських наук. Випускову кафедру очолює доктор сільськогосподарських наук, Заслужений діяч науки і техніки України, професор кафедри рослинництва, селекції та насінництва Гораш О.С.

Матеріально-технічне забезпечення навчального процесу, дозволяє проводити підготовку магістрів за освітньо-професійною програмою «Агрономія» зі спеціальності 201 «Агрономія» на високому науково-методичному рівні згідно вимог МОН.

Викладачі випускової кафедри провадять науково-дослідну роботу, за агрономічними напрямками, активно залучають студентів до виконання студентських науково-дослідних робіт, що дозволяє підвищити наукову складову освітнього процесу з цієї спеціальності.

Міжнародна співпраця сприяє здійсненню обміну та стажувань студентів у навчальних закладах Польщі та в інших країнах.

ПДАТУ має необхідну соціально-культурну інфраструктуру, яка уможливлює формування соціально відповідальних і культурних особистостей.

Показники успішності та якості виконання ККР, захисту курсових робіт, звітів з практики відповідають вимогам щодо якісної підготовки здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня.

На основі результатів самоаналізу діяльності Подільського державного аграрно-технічного університету з підготовки фахівців спеціальності 201 «Агрономія» другого (магістерського) рівня, комісія позитивно її оцінила, але виявлено окремі недоліки, зроблено зауваження і висловлено пропозиції для їх усунення.

Зауваження експертної комісії:

1. Недостатня кількість нової сучасної фахової літератури для підготовки здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня.
2. Недостатня кількість публікацій викладачів випускової кафедри, факультету та студентів-магістрів у фахових виданнях, які індексуються в міжнародних наукометричних базах даних (у т. ч. Scopus, Web of Science) та закордонних монографіях.
3. Недостатнє володіння іноземними мовами та стажування викладачів і студентів за кордоном зі спеціальності «Агрономія» з метою вивчення європейського аграрного досвіду.
4. Програма проходження виробничої науково-дослідної практики у сільськогосподарських підприємствах і наукових установах України та за кордоном вимагає оновлення.
5. Тематика наукових досліджень здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня недостатньо широко представлена у контексті глобальних змін клімату.
6. Потребує оновлення методичне забезпечення, зокрема, з дисциплін: системи сучасних інтенсивних технологій, комп'ютерні методи в агрономії та ін.

Пропозиції щодо усунення вказаних недоліків:

1. Постійно здійснювати оновлення та забезпечення навчального процесу вітчизняною та іноземною навчально-методичною літературою.
2. Покращити видавничу діяльність авторських навчальних посібників, підручників та монографій фахового спрямування із акредитованої освітньо-професійної програми за дисциплінами. Створити творчі авторські колективи для підготовки та видання фахової літератури.
3. Запровадити в практику розробку електронних підручників та навчально-методичних посібників з дисциплін підготовки магістрів за спеціальністю 201 «Агрономія», збільшуючи кількість електронного ресурсу на сайті університету.
4. Активізувати процес опанування іноземних мов та закордонного стажування викладачами і студентами спеціальності 201 «Агрономія» з метою вивчення європейського аграрного досвіду.
5. З метою покращення матеріально-технічної бази та навчального процесу для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня доцільно завершити оснащення, здійснити сертифікацію науково-дослідної лабораторії якості насіння.

6. Продовжити роботу щодо забезпечення навчальних дисциплін мультимедійним супроводом, формування інформаційної бази даних навчальних дисциплін, циклів практичної і професійної підготовки;

7. Підвищити ефективність використання комп'ютерної техніки під час проведення занять і написання курсової роботи з використанням мережі Інтернет. Активізувати роботу з підготовки і впровадження дистанційної форми навчання студентів другого (магістерського) рівня.

8. Удосконалити програму та методичні вказівки щодо проходження виробничої науково-дослідної практики у сільськогосподарських підприємствах і наукових установах України та за кордоном, а також написання та оформлення наукової та практичної документації. Розширити базу провідних державних та приватних підприємств, з якими будуть укладені угоди про науково-педагогічну співпрацю.

9. Регулярно здійснювати різні форми контролю якості знань студентів з дисциплін професійної підготовки, розробити заходи щодо покращення засвоєння знань з окремих дисциплін різних циклів відповідно до Положення.

10. Продовжувати і поглиблювати наукову діяльність професорсько-викладацького складу випускової кафедри виданням наукових праць у журналах, які індексуються в міжнародних наукометричних базах даних (у т. ч. Scopus, Web of Science) та зарубіжних монографіях, проведення міжнародних науково-практичних конференцій.

11. Розширити тематику наукових досліджень зі студентами другого (магістерського) рівня у контексті змін глобального потепління.

12. Викладачам спільно зі студентами-магістрами публікувати наукові праці та апробувати результати досліджень на наукових конференціях. Науковим керівникам рекомендувати кращих випускників для вступу до аспірантури для отримання наукового ступеня доктора філософії.

13. Забезпечувати проведення переддипломної практики студентів другого (магістерського) рівня у визначених базових господарствах регіону.

14. Поряд з фаховою підготовкою магістрів зі спеціальності 201 «Агрономія» активізувати роботу зі студентською молоддю щодо патріотичного виховання та здорового способу життя.

Отже, на основі результатів самоаналізу діяльності університету та роботи експертної (акредитаційної) комісії з підготовки фахівців за освітньо-професійною програмою "Агрономія" спеціальності 201 «Агрономія» встановлено, що рівень підготовки магістрів відповідає вимогам МОН України. Наведені зауваження та пропозиції не мають суттєвого впливу на рівень підготовки фахівців другого (магістерського) рівня.

Освітньо-професійна програма "Агрономія" спеціальності 201 "Агрономія" галузі знань 20 «Аграрні науки та продовольство» у Подільському державному аграрно-технічному університеті може бути акредитована за другим (магістерським) рівнем.

12. ПІДСТАВИ ДЛЯ АКРЕДИТАЦІЇ ПОДІЛЬСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО АГРАРНО-ТЕХНІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

На підставі поданих на чергову акредитацію матеріалів Подільського державного аграрно-технічного університету та перевірки результатів діяльності на місці, оцінки спроможності цього навчального закладу проводити освітню діяльність, перевірки стану науково-методичного, кадрового, матеріально-технічного та інформаційного забезпечення, експертна комісія дійшла висновку, що підготовка магістрів за освітньо-професійною програмою «Агрономія» зі спеціальності 201 «Агрономія» відповідає Ліцензійним умовам надання освітніх послуг у сфері вищої освіти та Державним вимогам до акредитації напряму підготовки, спеціальності та вищого навчального закладу.

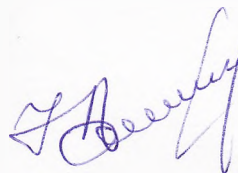
Проведена експертиза дає підстави зробити такий висновок:

На підставі вказаного вище, експертна комісія Міністерства освіти і науки України зробила висновок, про можливість акредитації у Подільському державному аграрно-технічному університеті здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня за освітньо-професійною програмою «Агрономія» зі спеціальності 201 «Агрономія» галузі знань 20 "Аграрні науки та продовольство".

З ліцензованим обсягом:

– 75 осіб денної і заочної форми навчання.

Голова експертної комісії,
професор кафедри технологій у
рослинництві Львівського національного
аграрного університету, доктор
сільськогосподарських наук, професор,
Заслужений діяч науки і техніки України

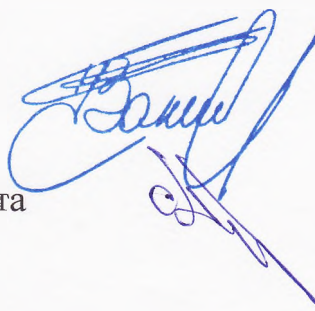
І.А. Шувар

Член експертної комісії,
завідувач кафедри рослинництва
Житомирського національного
агроекологічного університету, доктор
сільськогосподарських наук, професор,
Заслужений працівник сільського
господарства України

В.В. Мойсієнко

З експертними висновками ознайомлені:
ректор Подільського державного аграрно-
технічного університету, доктор
економічних наук, професор

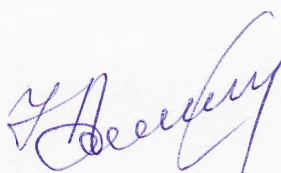
В.В. Іванишин

Завідувач кафедри рослинництва, селекції та
насінництва ім. О.С. Алексеєвої

О.С. Гораш

14 листопада 2018 року

Голова експертної комісії

д.с.-г.н, професор І.А. Шувар

Таблиця 12.1

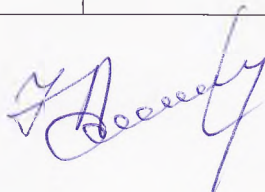
Порівняльна таблиця дотримання кадрових і технологічних вимог щодо матеріально-технічного, навчально-методичного та інформаційного забезпечення підготовки здобувачів вищої освіти за освітньо-професійною програмою 201 «Агрономія» другого (магістерського) рівня зі спеціальності 201 «Агрономія»

Найменування показника (нормативу)	Значення показника (нормативу) *	Фактичне значення показника	Відхилення фактичного значення показника від нормативного
1	2	3	4
КАДРОВІ ВИМОГИ			
щодо забезпечення провадження освітньої діяльності			
Започаткування провадження освітньої діяльності			
1. Наявність у закладі освіти підрозділу чи кафедри, відповідальних за підготовку здобувачів вищої освіти	+	+	немає
2. Наявність у складі підрозділу чи кафедри, відповідальних за підготовку здобувачів вищої освіти, тимчасової робочої групи (проектної групи) з науково-педагогічних працівників, на яку покладено відповідальність за підготовку здобувачів вищої освіти за певною спеціальністю	три особи, що мають науковий ступінь та вчене звання, з них один доктор наук або професор	+	немає
3. Наявність у керівника проектної групи (гаранта освітньої програми):			
1) наукового ступеня та/або вченого звання за відповідною або спорідненою спеціальністю	+	+	немає
2) наукового ступеня та вченого звання за відповідною або спорідненою спеціальністю	-	-	-
3) стажу науково-педагогічної та/або наукової роботи не менш як 10 років (до 6 вересня 2019 р. для початкового рівня з урахуванням стажу педагогічної роботи)	+	+	немає
Провадження освітньої діяльності			

Найменування показника (нормативу)	Значення показника (нормативу) *	Фактичне значення показника	Відхилення фактичного значення показника від нормативного
1	2	3	4
4. Проведення лекцій з навчальних дисциплін науково-педагогічними (науковими) працівниками відповідної спеціальності за основним місцем роботи (мінімальний відсоток визначеної навчальним планом кількості годин):			
1) які мають науковий ступінь та/або вчене звання (до 6 вересня 2019 р. для початкового рівня з урахуванням педагогічних працівників, які мають вищу категорію)	60	100	+40
2) які мають науковий ступінь доктора наук та/або вчене звання професора	20	21,4	+1,4
3) які мають науковий ступінь доктора наук та вчене звання	-	-	-
5. Проведення лекцій з навчальних дисциплін, що забезпечують формування професійних компетентностей, науково-педагогічними (науковими) працівниками, які є визнаними професіоналами з досвідом роботи за фахом (мінімальний відсоток визначеної навчальним планом кількості годин):			
1) дослідницької, управлінської, інноваційної або творчої роботи за фахом	15	100	+85
2) практичної роботи за фахом	-		
6. Проведення лекцій, практичних, семінарських та лабораторних занять, здійснення наукового керівництва курсовими, дипломними роботами (проектами),	підпункти 1—16 пункту 30 Ліцензійних умов	+	немає

Найменування показника (нормативу)	Значення показника (нормативу) *	Фактичне значення показника	Відхилення фактичного значення показника від нормативного
1	2	3	4
дисертаційними дослідженнями науково-педагогічними (науковими) працівниками, рівень наукової та професійної активності кожного з яких засвідчується виконанням за останні п'ять років не менше чотирьох умов, зазначених у пункті 30 Ліцензійних умов			
7. Наявність випускової кафедри із спеціальної (фахової) підготовки, яку очолює фахівець відповідної або спорідненої науково-педагогічної спеціальності:			
1) з науковим ступенем доктора наук та вченим званням	+	+	немає
2) з науковим ступенем та вченим званням			
3) з науковим ступенем або вченим званням			
8. Наявність трудових договорів (контрактів) з усіма науково-педагогічними працівниками та/або наказів про прийняття їх на роботу	+	+	немає
ТЕХНОЛОГІЧНІ ВИМОГИ			
щодо матеріально-технічного забезпечення освітньої діяльності			
Започаткування провадження освітньої діяльності			
1. Забезпеченість приміщеннями для проведення навчальних занять та контрольних заходів (кв. метрів на одну особу для фактичного контингенту студентів та заявленого обсягу з урахуванням навчання за змінами)	2,4	13,1	+10,7
2. Забезпеченість мультимедійним обладнанням для одночасного використання в навчальних аудиторіях (мінімальний відсоток кількості аудиторій)	30	38	+8

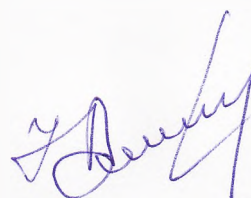
Найменування показника (нормативу)	Значення показника (нормативу) *	Фактичне значення показника	Відхилення фактичного значення показника від нормативного
1	2	3	4
3. Наявність соціально-побутової інфраструктури:			
1) бібліотеки, у тому числі читального залу	+	+	немає
2) пунктів харчування	+	+	немає
3) актового чи концертного залу	+	+	немає
4) спортивного залу	+	+	немає
5) стадіону та/або спортивних майданчиків	+	+	немає
6) медичного пункту	+	+	немає
4. Забезпеченість здобувачів вищої освіти гуртожитком (мінімальний відсоток потреби)	70	100	+30
Провадження освітньої діяльності			
5. Забезпеченість комп'ютерними робочими місцями, лабораторіями, полігонами, обладнанням, устаткуванням, необхідними для виконання навчальних планів	+	+	немає
ТЕХНОЛОГІЧНІ ВИМОГИ			
щодо навчально-методичного забезпечення освітньої діяльності			
Започаткування провадження освітньої діяльності			
1. Наявність опису освітньої програми	+	+	немає
2. Наявність навчального плану та пояснювальної записки до нього	+	+	немає
Провадження освітньої діяльності			
3. Наявність робочої програми з кожної навчальної дисципліни навчального плану	+	+	немає
4. Наявність комплексу навчально-методичного забезпечення з кожної навчальної дисципліни навчального плану	+	+	немає
5. Наявність програми практичної підготовки, робочих програм практик	+	+	немає

Найменування показника (нормативу)	Значення показника (нормативу) *	Фактичне значення показника	Відхилення фактичного значення показника від нормативного
1	2	3	4
6. Забезпеченість студентів навчальними матеріалами з кожної навчальної дисципліни навчального плану	+	+	немає
7. Наявність методичних матеріалів для проведення атестації здобувачів	+	+	немає
ТЕХНОЛОГІЧНІ ВИМОГИ			
щодо інформаційного забезпечення освітньої діяльності			
Започаткування провадження освітньої діяльності			
1. Забезпеченість бібліотеки вітчизняними та закордонними фаховими періодичними виданнями відповідного або спорідненого профілю, в тому числі в електронному вигляді	не менш як п'ять найменувань	+	немає
2. Наявність доступу до баз даних періодичних наукових видань англійською мовою відповідного або спорідненого профілю (допускається спільне користування базами кількома закладами освіти)	+	+	немає
Проведення освітньої діяльності			
3. Наявність офіційного веб-сайту закладу освіти, на якому розміщена основна інформація про його діяльність (структура, ліцензії та сертифікати про акредитацію, освітня/ освітньо-наукова/ видавнича/ атестаційна (наукових кадрів) діяльність, навчальні та наукові структурні підрозділи та їх склад, перелік навчальних дисциплін, правила прийому, контактна інформація)	+	+	немає
4. Наявність електронного ресурсу закладу освіти, який містить навчально-методичні матеріали з навчальних дисциплін навчального	60	70	+10

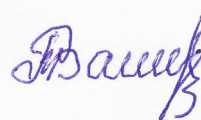
Найменування показника (нормативу)	Значення показника (нормативу) *	Фактичне значення показника	Відхилення фактичного значення показника від нормативного
1	2	3	4
навчальних дисциплін навчального плану, в тому числі в системі дистанційного навчання (мінімальний відсоток навчальних дисциплін)			

Голова експертної комісії,
професор кафедри технологій у
рослинництві Львівського національного
аграрного університету, доктор
сільськогосподарських наук, професор,
Заслужений діяч науки і техніки України

І.А. Шувар

Член експертної комісії,
завідувач кафедри рослинництва
Житомирського національного
агроекологічного університету, доктор
сільськогосподарських наук, професор,
Заслужений працівник сільського
господарства України

В.В. Мойсієнко

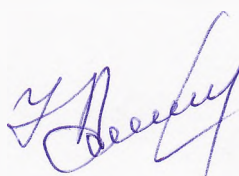
З експертними висновками ознайомлені:
ректор Подільського державного аграрно-
технічного університету, доктор
економічних наук, професор

В.В. Іванишин

Завідувач кафедри рослинництва, селекції та
насінництва ім. О.С. Алексєєвої

О.С. Гораш

Порівняльна таблиця дотримання нормативних вимог щодо якісних характеристик підготовки фахівців за освітньо-професійною програмою «Агрономія» другого (магістерського) рівня зі спеціальності 201 «Агрономія»

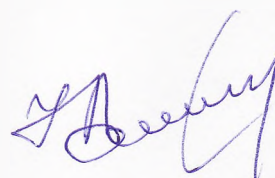
Найменування показника (нормативу)	Значення показника (нормативу)*	Фактичне значення показника	Відхилення фактичного значення показника від нормативного
1	2	3	4
Дотримання нормативних вимог щодо якісних характеристик підготовки фахівців			
1. Умови забезпечення державної гарантії якості вищої освіти			
1.1. Виконання навчального плану за показниками: перелік навчальних дисциплін, години, форми контролю, %	100	100	немає
1.2. Підвищення кваліфікації викладачів постійного складу за останні 5 років, %	100	100	немає
1.3. Чисельність науково-педагогічних (педагогічних) працівників, що обслуговують спеціальність і працюють у навчальному закладі за основним місцем роботи, які займаються вдосконаленням навчально-методичного забезпечення, науковими дослідженнями, підготовкою підручників та навчальних посібників, %	100	100	немає
2. Результати освітньої діяльності (рівень підготовки фахівців), не менше %			

Найменування показника (нормативу)	Значення показника (нормативу)*	Фактичне значення показника	Відхилення фактичного значення показника від нормативного
1	2	3	4
2.1. Рівень знань студентів з гуманітарної та соціально-економічної підготовки:			
2.1.1. Успішно виконані контрольні завдання, %	90	100	+10
2.1.2. Якісно виконані контрольні завдання (оцінки «5» і «4»), %	50	66,7	+16,7
2.2. Рівень знань студентів з природничо-наукової (фундаментальної) підготовки:			
2.2.1. Успішно виконані контрольні завдання, %	90	100	+10
2.2.2. Якісно виконані контрольні завдання (оцінки «5» і «4»), %	50	83,3	+33,3
2.3 Рівень знань студентів з спеціальної (фахової) підготовки:			
2.3.1. Успішно виконані контрольні завдання, %	90	100	+10
2.3.2. Якісно виконані контрольні завдання (оцінки «5» і «4»), %	50	75	+25
3. Організація наукової роботи			
3.1. Наявність у структурі навчального закладу	+	+	немає

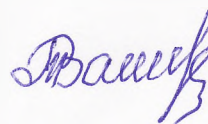
Найменування показника (нормативу)	Значення показника (нормативу)*	Фактичне значення показника	Відхилення фактичного значення показника від нормативного
1	2	3	4
наукових підрозділів			
3.2. Участь студентів у науковій роботі (наукова робота на кафедрах та в лабораторіях, участь в наукових конференціях, конкурсах, виставках, профільних олімпіадах тощо)	+	+	немає
4. Наявність органів студентського самоврядування	+	+	немає

Голова експертної комісії,
професор кафедри технологій у
рослинництві Львівського національного
аграрного університету, доктор
сільськогосподарських наук, професор,
Заслужений діяч науки і техніки України

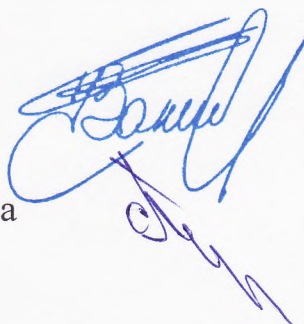
І.А. Шувар

Член експертної комісії,
завідувач кафедри рослинництва
Житомирського національного
агроекологічного університету, доктор
сільськогосподарських наук, професор,
Заслужений працівник сільського
господарства України

В.В. Мойсієнко

З експертними висновками ознайомлені:
ректор Подільського державного аграрно-
технічного університету, доктор
економічних наук, професор

В.В. Іванишин

Завідувач кафедри рослинництва, селекції та
насінництва ім. О.С. Алексеєвої

О.С. Гораш

РЕЗУЛЬТАТИ ВИКОНАННЯ КОМПЛЕКСНИХ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ
здобувачами вищої освіти за освітньо-професійною програмою "Агрономія" спеціальності 201 "Агрономія"
другого (магістерського) рівня Подільського державного аграрно-технічного університету

Назва дисциплін, за якими проводився контроль	Кількість здобувачів вищої освіти, осіб	Виконували ККР		З них одержали оцінки								За результатами самоаналізу			За результатами експертної перевірки			Відхилення			
												абсолютна успішність, %	якість успішності, %	середній бал	абсолютна успішність, %	якість успішності, %	середній бал	абсолютна успішність, %	якість успішності, %	середній бал	
				«відмінно»	«добре»	«задовільно»	«незадовільно»														
		осіб	%	осіб	%	осіб	%	осіб	%	осіб	%	осіб	%								
Дисципліни циклів гуманітарної і соціально-економічної підготовки																					
Філософія науки	28	25	89,3	7	28	11	44	7	28	-	-	89,2	72	4	85,7	68	3,6	-3,5	-4	-0,4	
Дисципліни циклу природничо-наукової підготовки																					
Географічні інформаційні системи	28	24	85,7	7	25	12	42,6	5	17,9	-	-	85,7	79,2	4	85,7	66,7	3,82	-	-12,5	-0,18	
Дисципліни циклу професійної та практичної підготовки																					
Системи сучасних інтенсивних технологій	28	24	85,7	6	25	11	45,8	7	29,1	-	-	85,7	70,8	4	85,7	58,5	3,75	-	-12,3	-0,25	
Методи і організація досліджень в агрономії	28	24	85,7	5	20,8	12	50	7	29,1	-	-	85,7	70,8	4	85,7	67	3,8	-	-3,8	-0,2	

Голова комісії

Член комісії

Голова експертної комісії

І.А. Шувар

В.В. Мойсієнко

д.с.-г.н, професор І.А. Шувар